

РЕШЕНИЕ

№ 12

гр. Ямбол, 25.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ЯМБОЛ, II ВЪЗЗИВЕН СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Красимира В. Тагарева

Членове: Галина Ив. Вълчанова Люцканова
Яна В. Ангелова

при участието на секретаря П.Г.У.

като разгледа докладваното от Галина Ив. Вълчанова Люцканова Въззивно гражданско дело № 20232300500494 по описа за 2023 година

Производството пред ЯОС е образувано по въззивна жалба на „ПРОФИ КРЕДИТ България“ ЕООД гр.София чрез юриск.А. против решение № 466/18.10.2023 г., постановено по гр.д.№ 1315/2023 г. по описа на РС Ямбол **в частта**, в която съдът отхвърля претенцията на дружеството за неизплатени главница над присъдения размер от 2027.14 лв. до 2420.39 лв. и договорно възнаграждение в размер на 892.30 лв., по ДПК № 40006226431, поради недействителност на процесния договор.

Иска се отмяна на този акт в отхвърлителната част и постановяване на ново решение, с което да бъде прието за установено, че ответникът следва да заплати главница над присъдения размер от 2027.14 лв. до 2420.39 лв. и договорно възнаграждение в размер на 892.30 лв., ведно със законна лихва от входиране на заявлението до окончателно изплащане на задължението. Иска се да бъде приет за действителен сключения между страните договор за потребителски кредит.

Счита се, че процесния договор отговаря на всички законови императивни изисквания, в него подробно са описани всички параметри, задължения като основание и размер на разбираем и достъпен език. Уговорения годишен лихвен процент в размер на 41.00 % отговаря на законовите ограничение и не противоречи на добрите нрави. Кредитополучателят се е съгласил с тази цена на кредита на преддоговорния етап с получаването на стандартен европейски формуляр за сравняване на различни предложения, така и към момента на сключването на договора, така и с необективизиране на желанието си да се откаже от сключения договор и с погасяване на месечни вноски. Годишният процент

на разходите по кредита, който изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит /чл. 19, ал.1 от ЗПК, Обн., ДВ, бр.18 от 5.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г./ включва лихвите, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора. ГПР по процесния кредит е в размер на 49.11 %, като годишния лихвен процент е 41.00 %. В случая няма противоречие с добрите нрави, доколкото същите са морални норми, на които законът придава правно значение, защото правната последица от тяхното нарушаване е приравнена с тази на противоречието на договора със закона /чл. 26, ал.1 от ЗЗД/. Към момента, предвиден за плащане на вноските, включващи и възнаградителната лихва, размерът на законната лихва е бил 10 %, а петкратния ѝ размер - 50 %. Т.е. в конкретния случай ГПР не надхвърля петкратния размер на законната лихва по просрочени вземания за целия период на кредита, следователно не е налице нарушение на законовото изискване, както и на добрите нрави, като уговореният размер на „оскъпяване“ на заетите парични средства не противоречи на добрите нрави, защото не злоупотребява интереса на икономически по-слабата страна в облигационното отношение. Отпуснатата главница е в общ размер на 2500 лв., като след прихващане на платените суми по договора, съдът неправилно е приел, че същата е останала в размер на 2027.14 лв. Предвид действителността на договорното възнаграждение, следва то да бъде присъдено в претендирания в исковата молба размер от 892.30 лв. В този случай не следва платената сума по договорното да се прихваща от главницата, като тя следва да се присъди над размера от 2027.14 лв. до 2420.39 лв. Всички възражения по въззивната жалба въззивницата е подкрепила с подробни и конкретни доводи.

В законоустановения срок ответникът по делото сега въззиваема страна С. Ж. Д. чрез адв.С. Т., ЯАК е депозирила отговор на въззивната жалба и счита същата за неоснователна, а постановеното от районния съд решение като правилно, законосъобразно и обосновано се желае да бъде оставено в сила в отхвърлителната обжалвана част. Изцяло правилни са изводите на първоинстанционния съд, че процесният договор, макар и валидно сключен, не отговаря на изискванията на императивните разпоредби на ЗПК. В настоящия случай, както правилно е приел ЯРС, при формиране на ГПР по договора, от страна на кредитора не са включени разходите за допълнителните услуги „Фаст“ и „Флекси“ по кредита. Годишният процент на разходите по кредита, по смисъла на разпоредбата на чл.19, ал.1 от ЗПК, следва да изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. ЯРС правилно е достигнал до извода, че процесният договор за кредит следва да се счита за недействителен на основание чл.22 ЗПК, като противоречащ на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, вр. с чл.19, ал.1 и ал.4 и чл.10а ЗПК. Не е дължимо и договорното възнаграждение, претендирано от страна на въззивника - ищец, като ЯРС е приложил правилно закона, неприсъждайки същото. Излагат се подробни съображения за това, че съдът се е произнесъл съобразно наведените в исковата молба твърдения и събраните по делото пред първата инстанция доказателства.

В съдебно заседание страните, редовно призовани, не се явяват и не изпращат представител, а чрез пълномощниците си поддържат съответно въззивната жалба и отговора по нея с нарочно депозирани писмени молби.

След преценка на събраните по делото доказателства, въззивният съд приема за установено следното:

Въззивната жалба е допустима, подадена в предвидения в чл.259 ал.1 от ГПК преклузивен срок и отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 от ГПК. Въззивникът е легитимиран и има правен интерес от обжалването. Преценена по същество съдът намира въззивната жалба за неоснователна.

В съответствие с правомощията си при проверка на валидността и допустимостта на атакуваното решение, въззивният съд прецени, че последното е валидно и допустимо. При преценка по същество – атакуваното решение прецени за правилно.

Съгласно процесуалната възможност установена с разпоредбата на чл.272 ГПК във вр. с чл.235 от ГПК, въззивният съд изцяло препраща към мотивите на първоинстанционния съд, като по този начин ги прави свои мотиви, без да е нужно да ги преповтаря. В отговор на доводите на въззивника, наведени във въззивната жалба, въззивният съд намира за необходимо да изложи следното:

Предявеният пред ЯРС иск от „ПРОФИ КРЕДИТ България“ ЕООД гр.София против С. Ж. Д. е с правно основание чл. 422 от ГПК, вр. чл. 240 ЗЗД, чл.79,ал.1 ЗЗД и чл. 86,ал.1 ЗЗД след издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК и възражение по чл.414 от ГПК от страна на длъжника.

С исковата си молба ищецът е претендирал да бъде прието за установено по отношение на ответницата, че същата му дължи сумата 6174.94 лв., от които: главница в размер на 2420.39 лв.; договорно възнаграждение в размер на 892.30 лв.; възнаграждение за закупена услуга Фаст в размер на 687.50 лв.; възнаграждение за закупена услуга Флекси в размер на 1718.86 лв.; лихви за забава в размер на 361.63 лв. и законна лихва в размер на 94.26 лв.

Не е спорно, че страните са сключили договор за потребителски кредит – стандарт от 15.10.2021 г., по силата на който на Д. е отпуснат кредит в размер на 2 500 лв., със срок за връщане 24 месеца, с посочен ГЛП – 41,00 % и ГПР – 49,11 %, размер на погасителна вноска и общата сума, която следва да бъде върната- 3687,45 лв. В договора е посочено още, че кредитополучателят е избрал пакет допълнителни услуги – Фаст на стойност 750 лв. и Флекси на стойност – 1875 лв., като вноската по избрания пакет е отделно посочена от тази по отпуснатия кредит и е в размер на 109,38 лв., дължима към месечната погасителна вноска като с допълнителните услуги общата сума за връщане е в размер 6 312,45 лв. Установено е от представено извлечение от сметка, че общата върната по кредита сума към 23.05.2023 г. е в размер на 472,80 лв.

Въззивният съд намира за правилни изводите на първата инстанция, до които е достигнала, за да отхвърли частично предявеният иск и да приеме, че тъй като процесният

договор за кредит е недействителен на основание чл.22 ЗПК като противоречащ на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, вр. с чл.19, ал.1 и ал.4 и чл.10а ЗПК, потребителят следва да върне само чистата стойност по кредита, без да дължи лихва или други разходи по кредита. При чиста стойност на кредита в размер на 2 500 лв., след приспадане на върнатата сума по кредита от 472,86 лв., дължимата сума е в размер 2027,14 лв. – главница, а в останалите части искът е неоснователен и правилно е отхвърлен.

Съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да съдържа лихвения процент по кредита и условията за прилагането му, а съгласно т.10 на чл.11 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да е изготвен на разбираем език и да съдържа годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

В процесния договор за потребителски кредит са посочени: размер на кредита, лихвения процент, общо дължимите суми от потребителя, годишния процент на разходите, който по размер не надвишава максималния по чл.19, ал. 4 ЗПК- пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Този размер на ГПР обаче не отразява действителния такъв на ГПР, тъй като не включва разходите за допълнителните услуги по кредита, като в случая без значение за ГПР е размерът на договорната лихва в каквато връзка са доводите на въззивното дружество. Съгласно разпоредбата на чл.19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно § 1, т.1 от ДР на ЗПК „общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит. Съгласно т.2 от § 1 на ДР на ЗПК "обща сума, дължима от потребителя" е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

С оглед посочените разпоредби, въззивният съд приема, че възнагражденията за допълнителни услуги Фаст и Флекси попадат в приложното поле на дефинициите за „общ разход по кредита за потребителя“ и "обща сума, дължима от потребителя", тъй като същите са пряко свързани с договора за кредит. Поради това с оглед императивните разпоредби на чл.19, ал.1 ЗПК и § 1, т.1 от ДР на ЗПК е следвало тези услуги да бъдат включени при изчисляване на годишния процент на разходите и неправилно въззивникът счита, че възнагражденията за доброволно избрани допълнителни услуги не участват при формирането на ГПР. В случая в ГПР не са включени разходите за допълнителните услуги

по кредита, а с цената на пакета по допълнителните услуги „Фаст“ и „Флекси“ се е достигнало до допълнително възнаграждение, извън уговорената възнаградителна лихва в размер на 41 % и на скрити проценти от ГПР. При сключване на процесния договор ищецът е обявил параметрите на общо оскъпяване на отпуснатия заем по начин, изключващ възможност за възприемане от страна на потребителя на действително поетата финансова тежест, като е предложил отделно цени на кредита и на пакета допълнителни услуги и е оповестил годишен процент на разходите без да включи в него значителния добавен разход за възнаграждения за допълнителните услуги. В стандартния европейски формуляр също не е посочено възнаграждението за допълнителни услуги. Така типизирани клаузите на договора на практика лишават потребителя от избор и възможност за индивидуално договаряне.

Регламентираното от законодателя ограничение за размера на всички разходи по кредита цели да предотврати прекомерното му оскъпяване чрез въвеждане на други разходи, комисиони, възнаграждения от страна на търговеца, в нарушение на принципа на добросъвестността, което би довело до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя по смисъла на чл. 143 ЗЗП, който закон намира приложение съгласно чл. 24 ЗПК.

Невключването на пакета по допълнителните услуги „Фаст“ и „Флекси“ /в общ размер 2 406,36 лв., почти доближаващ размера на главницата по кредита от 2 500 лв./ при изчисляване на годишния процент на разходите, обосновава извод за противоречие на договора с императивната разпоредба на чл.11, ал.1, т.10 ЗПК, доколкото в уговорения годишен процент на разходите не са отразени всички действителни разходи по кредита. По този начин потребителят като икономически по-слабата страна е лишен от възможността да извърши информиран избор за крайната цена на договора и икономическите последици от него, за да може да съпоставя отделните кредитни продукти, с което се нарушава принципът на добросъвестността. Последицата, свързана с неспазване изискването на чл. 11, ал.1, т.10 ЗПК, е уредена в нормата на чл. 22 ЗПК, която предвижда, че когато не са спазени изискванията на чл.10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Необходимо е да се отбележи също, че разпоредбата на чл.10а, ал. 2 ЗПК забранява на кредитора да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита, а пакетът допълнителни услуги „Фаст“ и „Флекси“ регламентира точно такива действия. Съгласно чл. 4 на същата разпоредба видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит. В случая заплащането на възнаграждение за допълнителната услуга „Фаст“ по приоритетно разглеждане на искането за кредит е уговорено без да е ясна типичната насрещна престация, обосноваваща по-високи разходи за заемодателя. Целта на таксите и комисионните по смисъла на чл. 10а, ал. 1 ЗПК е да се покрият административните разходи на кредитора при предоставяне на допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но различни от основната услуга по

предоставяне на кредит. Възлагането в тежест на потребителя на допълнителни възнаграждения, свързана с действия по усвояването и управлението на кредита, които са част от дейността на кредитора по предоставянето на кредита, не е обосновано с икономическия интерес на търговеца и е предпоставка за неоснователното му обогатяване. Уговорената допълнителна услуга „Флекси“, предвиждаща възможност за изменение на кредитното отношение по така сключения договор по своята същност отразява правото за изменение на договорите по взаимно съгласие по чл.20а, ал.2 ЗЗД, а не е услуга по смисъла на чл. 10а, ал.1 ЗПК, обосноваваща дължимост на възнаграждение.

Съгласно разпоредбата на чл.23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност по кредита, без да дължи лихва или други разходи по кредита, а това в случая е сумата 2027,14 лв. – главница след приспадане на върнатата от Д. сума 472,86 лв. В тази връзка са неоснователни оплакванията на въззивника, че при определяне размера, който следва да бъде върнат кредита, съдът не е отчел действителността на договорното възнаграждение. Напротив, договорното възнаграждение по своето същество е лихва и съгласно посочената по-горе разпоредба в случай на обявен за недействителен договор, в чистата сума, подлежаща на връщане от потребителя не се включват лихви и други разходи по кредита.

Като е достигнал до същите изводи районният съд е постановил правилно решение в обжалваната част, което следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото въззивникът следва да заплати на въззиваемата страна разносните, направени в настоящото производство. Относно размера на адвокатското възнаграждение за пълномощника на въззиваемата, въззивникът е направил възражение за прекомерност и съдът намира това възражение за основателно. В случая защитата на въззиваемата е при интерес в размер 1285,55 лв., тъй като се обжалва тази отхвърлена част от иска. При този защитаван интерес минималният размер на адвокатското възнаграждение, съгласно чл.7 ал.2 т.2 от НМРАВ е 428,55 лв. и този размер разноси следва да бъдат присъдени, тъй като съдът приема, че отразеното в договора за правна защита и съдействие заплатено адвокатско възнаграждение в размер 1000 лв. е прекомерно.

На основание изложеното, ЯОС

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 466/18.10.2023 г., постановено по гр.д.№ 1315/2023 г. по описа на РС Ямбол **в частта**, с която са отхвърлени предявените от „Профи Кредит България“ ЕООД гр.София против С. Ж. Д. от с.**** искове с правно основание чл. 422 от ГПК, вр. чл. 240 ЗЗД, чл.79,ал.1 ЗЗД и чл. 86,ал.1 ЗЗД за признаване за установено съществуването на вземане в полза на „Профи Кредит България“ ЕООД за главница в размер над присъдения размер от 2027.14 лв. до 2420.39 лв. и договорно възнаграждение в размер на 892.30 лв., ведно със законна лихва от входиране на заявлението до окончателно изплащане на задължението.

В останалата му част решение № 466/18.10.2023 г., постановено по гр.д. № 1315/2023 г. по описа на РС Ямбол като необжалвано, е влязло в сила.

ОСЪЖДА „Профи Кредит България“ ЕООД гр.София на основание чл.78 ал.3 вр.чл.81 от ГПК да заплати на С. Ж. Д. от с.** направените пред въззивния съд разноси в размер 428,55 лв.**

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____